

ЩОДО ЗМІН ЩОРІЧНОЇ РАЗОВОЇ ГРОШОВОЇ ВИПЛАТИ ДО ДНЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

СІНЬОВА Людмила

кандидат юридичних наук, доцент

доцент кафедри трудового права та права соціального забезпечення

Навчально-наукового інституту права

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Конституцією України передбачено право кожного громадянина на соціальний захист, що включає право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом. Це право гарантується загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням за рахунок страхових внесків громадян, підприємств, установ і організацій, а також бюджетних та інших джерел соціального забезпечення; створенням мережі державних, комунальних, приватних закладів для догляду за непрацездатними. Пенсії, інші види соціальних виплат та допомоги, що є основним джерелом існування, мають забезпечувати рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму, встановленого законом. Таким чином, право на виплати щорічної разової грошової допомоги підпадає під гарантії, які передбачені ст. 46 Конституції України.

Слід наголосити, що Указом Президента України № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» 24 лютого 2022 року в Україні було введено воєнний стан, тому на сьогодні дані гарантії можуть бути тимчасово обмежені в умовах воєнного або надзвичайного стану відповідно до ст. 64 Конституції України.

15 квітня 2023 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо разової грошової виплати ветеранам війни та жертвам нацистських переслідувань», яким були внесені зміни до Законів України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» та Закону України «Про жертви нацистських переслідувань» щодо нововведень щорічної разової грошової виплати до 5 травня змінюється на виплату до Дня Незалежності. Таким чином, разова грошова виплата буде виплачуватиметься щороку до Дня Незалежності України у порядку та розмірах, які визначені Кабінетом Міністрів України в межах відповідних бюджетних призначень, встановлених законом про Державний бюджет України.

Відповідно до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 45, ст. 425 із наступними змінами) викладено: 1) частина п'ята статті 12 «Щороку до Дня Незалежності України учасникам бойових дій ви-

плачується разова грошова виплата у порядку та розмірах, визначених Кабінетом Міністрів України в межах відповідних бюджетних призначень, встановлених законом про Державний бюджет України»; 2) частина п'ята статті 13 «Щороку до Дня Незалежності України особам з інвалідністю внаслідок війни виплачується разова грошова виплата у порядку та розмірах, визначених Кабінетом Міністрів України в межах відповідних бюджетних призначень, встановлених законом про Державний бюджет України»; 3) частина п'ята статті 14 «Щороку до Дня Незалежності України учасникам війни виплачується разова грошова виплата у порядку та розмірах, визначених Кабінетом Міністрів України в межах відповідних бюджетних призначень, встановлених законом про Державний бюджет України»; 4) частина п'ята статті 15 «Щороку до Дня Незалежності України членам сімей, зазначеним у пункті 1 статті 10, статті 10-1 цього Закону, а також дружинам (чоловікам) померлих осіб з інвалідністю внаслідок війни, які не одружилися вдруге, та дружинам (чоловікам) померлих учасників бойових дій, учасників війни, визнаних за життя особами з інвалідністю від загального захворювання, трудового каліцтва та з інших причин, які не одружилися вдруге, виплачується разова грошова виплата у порядку та розмірах, визначених Кабінетом Міністрів України в межах відповідних бюджетних призначень, встановлених законом про Державний бюджет України»; 5) пункт 1 частини першої статті 16 «1) надбавки до пенсій або щомісячного довічного грошового утримання чи державної соціальної допомоги, що виплачується замість пенсії, які вони отримують, у розмірі 70 процентів прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, щорічна разова грошова виплата до Дня Незалежності України, яка виплачується у порядку та розмірах, визначених Кабінетом Міністрів України в межах відповідних бюджетних призначень, встановлених законом про Державний бюджет України».

В Законі України «Про жертви нацистських переслідувань» (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 24, ст. 182 із наступними змінами) викладено: 1) частина третя статті 6-1 «Особам, зазначеним у цій статті, щороку до Дня Незалежності України виплачується разова грошова виплата у порядку та розмірах, визначених Кабінетом Міністрів України в межах відповідних бюджетних призначень, встановлених законом про Державний бюджет України»; 2) частина третя статті 6-2 «Щороку до Дня Незалежності України особам з інвалідністю виплачується разова грошова виплата у порядку та розмірах, визначених Кабінетом Міністрів України в межах відповідних бюджетних призначень, встановлених законом про Державний бюджет України»; 3) частина третя статті 6-3 «Щороку до Дня Незалежності України особам, зазначеним у цій статті, виплачується разова грошова виплата у порядку та розмірах, визначених Кабінетом Міністрів України в межах відповідних бюджет-

них призначень, встановлених законом про Державний бюджет України»; 4) частина третя статті 6-4 «Щороку до Дня Незалежності України дружинам (чоловікам) померлих осіб з інвалідністю, зазначених у статті 6-2 цього Закону, а також дружинам (чоловікам) померлих інших жертв нацистських переслідувань, визнаних за життя особами з інвалідністю від загального захворювання, трудового каліцтва та з інших причин, які не одружилися вдруге, виплачується разова грошова виплата у порядку та розмірах, визначених Кабінетом Міністрів України в межах відповідних бюджетних призначень, встановлених законом про Державний бюджет України».

Згідно Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо разової грошової виплати ветеранам війни та жертвам нацистських переслідувань» від 20 березня 2023 року № 2983-IX зазначені зміни щорічної разової грошової виплати, які переносяться з 5 травня на 24 серпня до Дня Незалежності. Варто наголосити, що в Україні щорічна одноразова грошова допомога до 5 травня виплачується з 1999 року. Порядок виплат та її розмір встановлюється КМ України в межах бюджетних призначень, які встановлені Законом України «Про Державний бюджет України на відповідний рік», тому кожного року визначена нова сума виплати.

Варто зазначити, що люди, які потрапляли в екстремальні умови та надзвичайні ситуації, й дотепер потребують особливого соціального захисту, оскільки їх фізичному та моральному здоров'ю було завдано непоправної шкоди [1, с. 5]. В Україні більше року триває повномасштабна війна, тому особливо гостро стоїть питання щодо соціального захисту такої категорії осіб як: учасники бойових дій та особи, прирівняні до них; особи з інвалідністю внаслідок війни; учасники війни, нагороджені орденами і медалями колишнього Союзу РСР за самовіддану працю та бездоганну військову службу в тилу в роки Другої світової війни, та інші учасники війни; члени сімей, зазначені у пункті 1 статті 10 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», а також дружини (чоловіки) померлих осіб з інвалідністю внаслідок війни, які не одружилися вдруге, та дружини (чоловіки) померлих учасників бойових дій, учасників війни, визнаних за життя особами з інвалідністю від загального захворювання, трудового каліцтва та з інших причин, які не одружилися вдруге; особи, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною; колишні неповнолітні (яким на момент ув'язнення не виповнилося 18 років) в'язні концентраційних таборів, гетто, інших місць примусового тримання, створених фашистською Німеччиною та її союзниками в період Другої світової війни, а також діти, які народилися у зазначених місцях примусового тримання їх батьків; колишні малолітні (яким на момент ув'язнення не виповнилося 14 років) в'язні концентраційних таборів, гетто та інших місць примусового тримання, визнані

особами з інвалідністю від загального захворювання, трудового каліцтва та з інших причин; колишні в'язні концентраційних таборів, гетто та інших місць примусового тримання в період Другої світової війни; особи, які були насильно вивезені на примусові роботи на територію Німеччини або її союзників, що перебували у стані війни з колишнім Союзом РСР, або на території окупованих Німеччиною інших держав; діти партизанів, підпільників, інших учасників боротьби з націонал-соціалістським режимом у тилу ворога, яких у зв'язку з патріотичною діяльністю їх батьків було піддано репресіям, фізичним розправам, гонінням; дружини (чоловіки) померлих осіб з інвалідністю, зазначених у статті 6-2 Закону України «Про жертви нацистських переслідувань», а також дружини (чоловіки) померлих інших жертв нацистських переслідувань, визнаних за життя особами з інвалідністю від загального захворювання, трудового каліцтва та з інших причин, які не одружилися вдруге. Таким чином, обов'язок держави особливо під час війни підтримувати стабільність у суспільстві та надавати матеріальну допомогу зазначеній категорії осіб.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Сіньова Л.М. Правове регулювання соціального захисту жертв нацистських переслідувань: монографія. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2014. 239 с.